

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. P. Brouwer, Vredeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr L. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, 's-Gravenhage; Dr H. W. Lamm, Assen; Dr C. Lindboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr J. Thijs, Meppel; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.
Advertentieën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Van Kerk tot Kring... een afval V. (Slot) — Uit de Schrift: Onze Voorspraak daarboven (1 Joh. 2:1). — Kerkelijk Leven: Synode indrukken XVI (Slot). Maar met een verbeterende bijbelvertaling langer gedraaid? XIV. — Populair Wetensch. Schetsen: Over den Satan. — Geestelijke Adviezen: Zelfmoord. — Opvoeding en Onderwijs: „Gezin en School”. — Literatuur en Kunst: De oorzaken van de psycho-pathologische verschijnselen in de moderne romanliteratuur III. — Perschoon. — Kerknieuws.

VAN KERK TOT KRING . . . EEN AFVAL.

V. (Slot)

Het behoort tot de tegenstrijdigheden van onzen tijd, dat tegelijk met den oproep tot gemeenschapszin het verschijnsel der verbroedering zich aftekent, ook op het terrein der religie. Naast het dwepen met de katholiciteit van kerk en christendom doet zich voor het verschijnsel van de godsdienstige kringvorming. Gezien in het licht van Matth. 24:20 is dit verschijnsel als teken van verval te beschouwen; ook is het een eschatologisch moment, zooals het daar ter sprake komt.

In den dubbelen vorm van woestijnzang (afwijzing van de bestaande gemeenschap) en binnenkamerverblijf (toch weer voor de aanknopung van relatie met de gemeenschap zich zelf paraat houden) vertoont de valsche profeten, die Christus voorzigt, een afzonderingspositie, die thijdelijk bedoeld is, die aanstuurt op kernvorming eerder dan op kerkvorming, en die het religieuze leven zegt te willen dienen door nieuwbouw. Tijdens Christus' leven op aarde werd de in deze tak ook geldig gemaakte beschouwing door veel factoren voorbereid. En ten slotte heeft zij vanzelf gemakkelijke aansluiting bij het menschele hart.

Want de in Mt. 24 bedoelde valsche profeten zorgen, den schijn voor zich te hebben; zij lijken de pastijacht, de eeghartigheid, het op de spits drijven van de antithese, te ontgaan. En uit den inhoud hunner leer nemen zij den „aanstoot” weg; in schijn houden zij vast aan de „verborgenheid” des geloofs, maar het esoterisch geheim van hun kringleven is toch in wezen iets anders dan wat 1 Cor. 2 leert.

Dat de leer der pseudo-messiasen „valsche leer” is, blijkt zoowel in den onder Israëls ardeur aangenomen vorm, als in de tegenwoordige analogieën ervan. Men stelt zich op één lijn met wat kanoniek is en spreekt toch apokrief. Zelf een onwillekeurige gevolg van de zonden van den tijd, tracht deze leer zich van de gemeenschappelijke schuld te ontdoen door critiek op het bestaande; op het relatieve van het werk der voorgangers legt ze te groter nadruk om zelf den schijn van te delven naar het absolute te kunnen bewaren. En terwijl men anderen ontzegt het recht om op het gewone te rusten en daarvan, als van een vaststaand bezit, uit te gaan, roemt men in eigen hoogheid, en verzekert, dat nu het wezen der religie zal worden gevonden en ontdekt.

Ja, nu voor het laatst: waarom mag de discipel van Christus zich niet aan deze pseudo-messiasen overgeven? Noch aan hun kringen en „kernen”?

Die vraag klemmt; immers het verschijnsel voorloopt, en doen, alsof men er niet mee te maken heeft, is onmogelijk. Want het symptoom der pseudo-religieuze kernvorming vraagt en néemt straks de aandacht, zegt Christus. We wezen er reeds op, dat de afzondering in woestijn en binnenkamer niet bedoelt, het contact met de massa geheel en definitief te verbreken. Welnu, de vrucht van dit pseudoprofetisme wijst wel uit, dat er dan ook van zoo iets geen sprake was. Hebben ze niet hun propagandisten? Ze vinden aanhang, en die trachten op hun beurt nieuwe leerlingen te winnen. Ze doen dat ook, ja zelfs bij voorkeur, onder de orthodoxen van hun eigen kerk, onder de leden van eigen volk. Want ze zeggen niet zoozeer tot de barbaren als tot de kinderen hun volks: komt, en ziet. Ziet, hij is in de woestijn. Leet op en hoort aandachtig en ontwaakt: hij is in de binnenkamer. Kortom, het verschijnsel raakt ieder, alle naast de deur woont. De oproep komt tot wereld en kerk, tot ongelovige en geloovige, tot den buitenkerkelijken en den kerkelijken vrome. Maar, — hij komt tot den landgenoot eerder dan

tot de vreemden. Zouden deze pseudo-messiasen nu dadelijk de Grieken leeren? Zouden ze met Paulus zoo maar in 't eerste vuur naar Spanje gaan willen, wanneer ze eenmaal in Jeruzalem begonnen zijn? Stil, Keulen en Aken zijn niet op een dag gebouwd, en niet van iederen religieus kring is naar Corinthe aanstonds de (zendings)tocht. Ze zullen ook wel den heidenen prediken; en dat zullen ze doen, aangezien ze hun bezwaar hebben tegen den kring vlak in de buurt, dat zullen ze doen met een eigen zending, zoo haast als men die hebben kan. De zendingszaak, — dat ligt zoo in den aard — wordt dus op de lange baan geschoven. Maar tot die naast hen wonen, tot die nog niet ontwaakte leden des volks, dat om hen heen is, moet de vrucht der kernvorming zegenend komen. Het is zooals Christus zegt: ze zullen niet zoozeer de verre Grieken en de wilde barbaren roepen, zeggende: ziet, hier is de Messias; maar, tot de discipelen, die al een overtuiging hadden, die al een keus hadden gedaan, die al over de geschiedenis van hun eigen religie uitspraak gedaan hadden, tot zelfs op zoo'n Synode (het apostelenconvent), toe, tot die menschen zullen ze hun nieuwe messiasische zegeningen willen uitdragen. Ze weten 't bijzonder goed, dat men moet „beginnen van Jeruzalem”. 't Staat er letterlijk, zeggen ze; en ze hebben gelijk.

Maar nu komt Christus tot Zijn discipelen. Hij kwam tot hen, die in het stof reeds eeuwenlang rusten, doch (want hij spreekt eschatologisch) hij komt ook tot alle zijne discipelen van alle eeuw, ook de 20e, en van allerlei volk, ook het nederlandsche, en van allerlei schakeering, ook de gereformeerde. En Hij zegt: gaat niet uit, en gaat niet zien.

Hij legt ons de afwijzing op, met ronde woorden. Het denken moet afwijzend zijn: „geloof het niet”.

En de afwijzing moet ook ten volle blijken. „Gaat niet uit”.

Gaat niet uit. Maar de invitatie is toch zoo dringend? Gaat niet uit. — Maar de man is zoo interessant? Gaat niet uit. — Ze zullen zeggen, dat we de nieuwe beweging van kernvorming niet ernstig nemen en men moet den broeder niet kwetsen? Gaat niet uit. — Ja, maar het mag dan geen dogmatiek zijn, het is toch dogmenhistorie; en het moge al geen kerk zijn, men maakt er toch zijdelings kerkhistorie? Gaat niet uit.

Gaat niet uit. Onder geen enkele voorwaarde, onder niemands pressie. Zelfs niet onder bedreiging van het scheldwoord, dat gij anders zelfvoldane fatizeers zijt. Want gij kunt het oordeel voelen komen over u zelf en JUUST DAAROM weigeren, met hen gemeene zaak te maken. Zult ge gaan kijken naar een zijpad, als op 'den hoofdweg het oordeel begint van het huis Gods? Zult ge kernen gaan bestudeeren als Christus vraagt om de rijpgestoopte druiven der aarde? Zult ge — want de einden der eeuwen zijn op u gekomen — zult ge onder de louze van kernvorming toch weer naar de smalle gemeente (want daar komt het op neer) terugkeeren, als God u na veel moeite en tegenstand „ruimte” gemaakt heeft; ruimte, om te gaan in de breedte, ruimte, om met Paulus naar Spanje te willen, ruimte, om de beweging van het koninkrijk der hemelen te maken, zooals God in Christus ze maakt: eschatologisch en breed? Hoor, wat nu Christus zegt. In de woestijn is het smal en in de binnenkamer is het nauw. Maar God woont niet meer in privaat-heiligdommetjes, en Hij licht om iederen Micha der laatste dagen, die daar waarlijk probeert Hem te reserveeren voor zijn aller-smakelijkst en allerindividueelst heilige der heiligen. Want het moet naar de parousie toe; gelijk de bliksem schijnt van Oost tot West, alzo moet de toekomst zijn van den Zoon des menschen. Breed en wijd.

Maar, Heere, zoo vragen ze nu, komt het dan wel ooit verder dan de „smalle” gemeente? Zwijg, antwoordt Hij. Gij hebt, zoo komt Hij nu dezen

kringvormers tegen; gij hebt aan de smalle lust gehad, en dit is uw oordeel. Ge hebt hooghartig reeds de hoofden bij elkaar gestoken en de afspraak van kernvorming gemaakt, eer de anderen u iets verweten; en toen ze tot u ziden, dat ze geen „kern” in de „kerk” wilden, omdat ze u op eischen voor heel de gemeenschap, toen hebt gij uw idealen en uw idealisten in den schemer der woestijn en der binnenkamer gezet; en toen hebt gij den tempel een synagoge genoemd; en wie tegen u protesteerden hebt gij de uitwerpers genoemd; en toen klopte het als een bus, dat ge uit de synagoge geworpen waart en toen hebt gij al uw woestijnkeelingen en al uw binnenkamerpupillen opgeroepen tot den systematischen arbeid der kernvorming, want, zoo hebt gij betoogd, een lichaam, dat voedsel weigert moet in Gods naam dan maar met dwang kunstmatig gevoed worden, tenminste als er anders levensgevaar zou dreigen; en dat dreigt er voor de logge kerk en sanhedrin-synagoge, want ons brood is het ware brood; amen, zoo ziedet gij. Maar gij waart niet uit de synagoge geworpen, doch gij hadt van te voren van den tempel u gretig afgezonderd; gij waart buiten het volk gaan staan. En uw kernvorming, uw kunstmatige voeding met de spijze, die de gesmade „synagoge” niet wil, moge hooge religie, sterke vergevingsdaad schijnen — houdt gij uw vergiftig verzeven thuis, gij afzonderingsprofeten en biddi God, of Hij u vergeven wil, u, u, dat gij Zijn tempel den rug hebt toegekeerd en met uw boekenstalletje zijt gaan aanleunen tegen Zijn prachtige tempel, het werk Zijner handen.

Zoo spreekt de Christus tot HEN.

En tot Zijn LEERLINGEN zegt Hij:

Gaat niet uit. Gaat niet uit.

Want deze schelders der farizeeën lijken op hen als twee druppels water. In naam der katholiciteit gingen ze in de afzondering; en de katholiciteit, ja, die kwam morgen, zeiden ze. Maar de schoolmeester uit Ibsen's Brand wist het al, dat „morgen” nooit komt. Of was het de koster? Neen, het was de schoolmeester. Ditmaal was zelfs de koster wijzer.

Gaat niet uit. Geloof het niet.

Want zij zeggen: wij maken een nieuw begin. En God zeide: kinderkeus, het is de laatste ure. Terwijl zij een proloog schrijven op een nieuw hoofdstuk, daar schreef God den epiloog.

Gaat niet uit. Geloof het niet.

Want zij zeggen, de historie moet worden overgedaan. Maar God, als Zijn Geest de Schriften door „inspiratie” schrijven doet, God zegt tot deze „verlichten”, dat de geschiedenis leeft bij de gratie en bij de verschrikking van het woerdeke, het geweldige woord: EENMAAL. En dat hebben zij geschonden en met hun relativismen weggedaan.

Gaat niet uit. Geloof het niet.

Want canonische geesten zeggen: God heeft EENMAAL gesproken, ik heb het TWEEMAAL gehoord. Hooren doen zij vaker dan spreken, en ook eerder. Want de spraak van God is geweldig dan ons gehoor-vermogen vordagen en verwerken kan, zoo hebben zij gezegd. Maar deze pseudo-profeten, deze kernvormers der laatste dagen, ze roepen iedereen binnen, zoo dra het zegel van de binnenkamer eenmaal verbroken is, voor het vreedzame offensief, de vredige doordringing, van het volk op de straat. Ze roepen iedereen op tot den kruistocht binnen de grenzen, — ze geven iedereen een pen, ze geven ieder een stem, ze nemen van ieder applaus, ook van de honderden, van wie ze weten, ja, weten, heel erg best weten, dat zij van wat God TWEEMAAL spreekt nog niet eens EENMAAL iets hebben gehoord.

Gaat niet uit. Geloof het niet.

Want zij willen overdoen, wat de anderen deden; zij willen het christendom verjongen. Maar God zegt, dat de vernieuwing van de jeugd van het christendom allereerst gelegen is in de vernieuwing van het diepe hart der christenen.

Gaat niet uit. Geloof het niet.

Want zij zien wel den splinter in het oog van den naaste, maar den balk in eigen oog, dien zien zij niet. Ze komen op tegen valsche gerustheid en ze schelden op leegte wetenschap van al te makkelijk verzekeren; en daar heeft God niets tegen. Maar wie is er meer van zichzelf verzekerd dan zij? Ach, ze zeggen wel, dat men door twijfel heen moet komen tot zekerheid; maar als ze van deze ongodelijke spreuk ook maar het kleine waarheidselement zelf voor zichzelf hadden gegrepen en toegepast, dan zouden ze zich wel duizendmaal bedacht hebben, eer zij tot kernvorming in de kerkvorming durfden komen. Zich van de gemeenschap afzonderen, systematisch, en dan op eigen tijd en eigen gelegenheid tot haar wederkeren met een nieuwe leer, ik zeg, dat wie dat aandurft, gansch verzekerd, zoo niet, gansch verheerlijkt is, inwendig. Twijfel? Ja, aan de waarheid. Maar niet aan den twijfel en zijn rechtmatigheid en zijn zondeloosheid. Van hun eigen twijfel willen ze geen kwaad hooren, ten aanzien van den twijfel zijn ze in hun gemoed ten volle verzekerd, God heeft één ding gesproken: doch niet zoozeer dat eenmaal gesprokene, als wel de bezwaarlijkheid van de daad van het hooren, dat hebben ze tweemaal willen hooren en driemaal doen hooren.

Gaat niet uit. Geloof niet.

Want ze hebben geen geloof, dat sterk genoeg is om anderen te leeren, en om een heerschare van morgenzonen te vergaderen tot het nieuwe werk des Allerhoogsten. Wie toch de kerk verlaat voor den kring, en de gemeenschap loslaat voor den „kern“, en de synode voor de club, en het volk voor een gezelschap, zou die geloof hebben, althans, zoo lang hij in retraite is? Geloof, niet in het volk, maar in den God van het volk; dien God, die met Gideonsbenden wonderen doet, die uit het verachte zich een wereld bouwt, die het werk van Zijn Zoon niet volvoeren zal zonder de schare, vóór wie, maar ook MET wie, de geroepenen Gods hebben te werken?

Gaat niet uit. Geloof niet.

Want zij hebben gemakkelijk schelden op de tragen, die maar niet mee willen. Maar wie niet met den opmarsch mee kwam in het vereischte tempo heeft niet zoo groote zonde, als wie de lijn der beweging heeft omgebogen; immers, deze pseudoprophetische mensch hield de beweging van Gods Zoon, den Koning der kerk, niet bij.

En Christus wil niet, dat wie Hem volgen wil, zich in woestijnen en binnenkamers terug trekt, als of voorzoover het niet de nood vordert. Heeft hij niet ons geleerd te waarschuwen tegen „de kerk in de kerk“? Is voor wie deze leuze hieven niet de sache het slop geworden? Welnu, zoo min als „het kerkje in de kerk“ mag gespeeld worden, zoo min mag men „woestijntje spelen in de woestijn“. Want de kerk IS al in de woestijn; niet maar een paar dieper-ingeleden, neen, de kerk is in de woestijn, de vrouw van Openbaring 12 is heel en al in de woestijn; maar dat is haar glorie, het is haar waarachtige leven, het is haar daad, omdat zij, vluchtende, ook vleugelen had. En wie nu zegt: laat ons in de woestijn gaan en dan straks tot de kerk wederkeren, die wil de woestijn in de woestijn; die is de allerafste sectarische mensch geworden. Hij wil de woestijn rationeel maken; hij wil de afzondering, maar hij wil ze in eigenwilligheid. Ja, eigenwilligheid! Want tot de woestijn mag de zoon der kerk alleen maar ingaan, in zooverre als het moet, en als God het wil, en de nood der tijden het vordert. Doch wie aan afzondering zijn lust heeft en met woestijnen dweept, die heeft met zijn ergernissen van den kleinen stijl de groote ergernis, die God ons doel zien, niet bemerkt. Hij kon ook niet. Hij was niet de geestelijke mensch, al had hij ongetwijfeld geest. Hij had geen geloof en geen heldendaad, ook al had hij bij den grootsten filosoof van gister een Baedeker besteld voor den kruistocht van morgen. Maar het was de morgen van den schoolmeester van Ibsen: de morgen kwam altijd maar weer... morgen, want de slapers slapen ook zoo lang en wie kan nu wekken als de slapenden blijven slapen? Zelfs de helden versagen dan.

Ja, als het mis loopt met de beweging, dan zijn ze toch weer klaar: de slapers hebben de wekkers verhinderd, hun werk-program te volvoeren.

En de bedrukte wekkers zullen naar hun binnenkamer terugkeren, dan voor goed, om te zeggen, dat de slapers verloren zijn tot in alle eeuwigheid.

Maar God zal zien, dat zij geen geloof hadden. Want alle reformatoren, die begonnen zijn VOOR het volk ONDER DE OOGEN VAN het volk, ze hebben moed gegrepen en gezegd: als ik van God ben en uit Hem spreek, dan kunnen de slapers mijn wekdad niet verhinderen, want de wekker zal de slapers wakker schudden, zoo waarlijk helpe mij God. Was het overschatting? Neen, het was geloof. Geloof, dat God uit reformatorsch leem Zich vaten ter eere kan bereiden, en dat Hij daarom uit een verachte massa perditionis zich een heerlijke gemeente bereiden zal. Waarachtige reformatoren begonnen met het volk gemeene zaak te maken, omdat ze met de kleinen en de dwazen en de onwetenden klein en dwaas en onwetend voor God geworden waren en toen geloofden voor

de anderen, wat ze ook eerst in zichzelf ervaren hadden: dat het verachte krachtige daden doet en het sterke opkomt uit wat niets is in eigen oog.

Het is de oude tragedie van den kouden Michalsgeest, die in mooie binnenkamers de warmte afkoelt, en den Davidsdans — vóór het volk, maar ook MET het volk.

* * *

En wie nu voor Christus woorden heeft, die moet het offer brengen.

Voor al de broeder, die sterk is, moet een offer brengen.

Men zegt in dagen van kernvorming zoo gemakkelijk tot die er tegen protesteeren en die toch niet van de valscheijk conservatieven willen zijn; ziet ge niet, hoe het conservatisme troef is? Maar het antwoord zal moeten zijn, dat liever de knecht van God door zijn eigen menschen verkeerd begrepen wordt, dan dat hij zou willen, dat ze zijn vooruitstrevendheid zouden blijven prijzen, omdat ze meenen, dat ieder, die wat anders wil dan de anderen, daarom reeds een gave Gods is.

De strijd der kerk wordt in woestijnen gestreden; en uit woestijnen zal ze eens opvaren tot Gods paradijs. Tot dien tijd toe wordt ze in de woestijn gevoed, duizend, twee honderd, zestig dagen. (Openb. 12). En dat is de woestijngang... van God. Deze kerk leeft in de woestijn, maar niet van de woestijn. Alleen wie DAT leven meeleeft, van den grond af aan, alleen die is de ware woestijnganger. Alleen die mensch weet, dat de kerk de hoogste wijsheid heeft, al kan wat haar omgeeft, haar geen wijsheidsplant doen groeien uit den bodem, waarop zij verkeert: de woestijn zelf voedt niet, God voedt. Nu verstaat deze mensch, dat de woestijnbodem der natuurlijke wijsbegeerte geen openbaringsvoedsel brengt aan de vrouw, die het kind gebaard heeft en van den draak wordt achtervolgd (Op. 12). Hij weet, dat de woestijnbodem der cultuur geen planting kweekt voor het leven der genade: want de vrouw is in de woestijn, maar leeft niet uit de woestijn. Slechts wie deze volkomen tegenstelling heeft ondergaan en deze wijde uitzichten van woestijn naar open hemel van God heeft afgezocht, slechts die mensch heeft den woestijntocht der vrouw meegemaakt, hij heeft met haar meegedorst en is met haar in smartelijke verwonding.

Doch de anderen, die hun woestijntje maakten, zagen niet de groote woestijn der uit I Corinthe 2 levende kerk; wat zij woestijn noemden, was een kunstig aanlegje: een oase, met wat klaterfontein-gedoeitje en een paar mooie boompjes: import zeiden ze, niet zonder trots.

De woestijn blijve een noodverblijf, waarin ik met de kerk tegenover de wereld weggeduwd wil worden van mijn God. Maar alle kringvorming zij vervloekt. Want die daaraan meedoet, wil op de woestijn teren; al zou het alleen maar zijn op de gratie van den woestijngang.

Wie wat weet, wie wat leert, wie een psalm heeft of een reformatie, die zegge het op straat, die zegge het vóór de woestijnvrouw aan de woestijnvrouw.

Die spreke in het openbaar, en beginne met vertrouwen te geven aan dat volk, waaraan God zichzelf gegeven heeft.

Die zorg ook voor een publiciteit, die meer heeft dan den schijn.

Er zijn menschen, die op straat smijten wat ze kwijt willen wezen, maar die in hun kringetje al lang in stilte alles hadden bedisseld. Dat lijkt „publiek“, maar het is misleiding. Er zijn er ook, die de spreektrampet voor den mond nemen, om de broeders en zusters eens flink te doceeren over de laatste conclusies van hun deftig binnenkamercollegie. Maar ze zorgen er voor, zóó te gaan staan, dat vooral ook de verlichte menschen van „de wereld“ elk woord kunnen verstaan. Dat is dan óók „publiek“. Maar het is misleiding. Want als ik MET mijn woestijngangers van heel de kerk de vragen heb opgelost, dan eerst is het de tijd, om het „amen“, dat we samen vonden, uit te trompetten naar wie buiten zijn.

Gaat niet uit. Geloof niet.

Wie de woestijn en de binnenkamer betreft zonder noodzaak, ruilt de bekeering uit voor het verrijnde humanisme. Hij wil door autonome ontzeggung (woestijn) en door vrije verbijzondering (binnenkamer) de nieuwe leer en het leven opbouwen; d.w.z. hij wil beschaven aan den buitenkant, van buiten naar binnen. Maar God werkt van binnen naar buiten. Dat is „organisch“. Dat is ook vrucht van bekeering. Hij vernieuwt centraal.

Wie een woestijntje maakt in de woestijn, wil anders dan de massa van zijn kerk; maar zijn oasetje is een klein-paradijsje geworden, zoo'n hunkering naar het groote park, waarin de cultuurmensch rondwandelt en zich verlustigt.

Maar wie weet te leven uit de openbaring en niet uit de filosofie, en uit de genade inplaats van uit de natuur, en uit de roeping Gods in stee van uit de dienstbaarheid der wereld, die vindt een „kring“ te benauid en te — hoogmoedig. Die moet de „kerk“ hebben, de kerk, de kerk. Hij werkt vóór haar, al laat ze hem ook praten; hij heeft priesterlijk met haar te doen, omdat eerst God over zijn dwaasheid bewogen is geweest

en hem nog dagelijks al zijn dwaasheid vergoet. Deze mensch heeft geen eschatologie op papier en geen woestijnvers op de maat van het groote prachtige Babylon en op de luit van Rome en op papier van Parijs, maar hij heeft zijn voeten zeer gelopen en aan God geklaagd, dat het erg veel pijn deed, en ach, wie had zijn prediking geloofd? Maar straks stond hij op en zeide tot de kerk: Gaal niet uit. Geloof het niet. Kerkleden, die hun kapitaal niet aanspreken, gaan failliet, maar niet de kerk, zeide hij. En hij ging voort en voegde er aan toe: met een „voorbijgaande inkleeding“ kan men lang leven, doch in een „ouderveranderlijk-wezen“ kunt gij op Gods eeuwigheid gaan slerven.

Want Jezus weende over de stad, van verre. Maar Hij ging er in en gaf haar het gebaar van zegenende armen en den glimlach van sterken vrede. Want niet in een onderonsje, maar in den gemeenschappelijke opmarsch der eene, heilige, algemeene, christelijke kerk ligt de toekomst der wereld.

Want Christus is wel van boven en de waarheid ook en de openbaring.

Maar de kerk is nog beneden. Ze gaat wel naar boven, vanwaar ook haar leven en haar roeping is. Maar zij is nog beneden; zij is in het „platte vlak“ van haar woestijn.

De pseudoprofeet is vreestelijk bang voor het „platte vlak“, naar hij zegt.

Maar de Christus zegt: het platte vlak, dat ik aanraken wil en anijden, dat moet gij niet ongebruikt laten.

Gaat uit in de breedte, ziet om naar oost en west en noord en zuid, en bedankt, dat het Pinksterfeest (breedte-feest) geweest is en vergeet het niet.

Ziet toe, dat u niemand verleide. Want velen zullen komen in mijnen naam en zeggen: ik ben nu de eigenlijke drager der messiaansche boodschap.

En vele valsche profeten zullen opstaan en er vele verleiden.

En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde, die warmte is, verkoelen bij velen („wat tot dusver nog algemeen in eere was, zal gaan ontbreken“, Prof. Grosheide, Komm. Matth., 285).

Alsdan, zoo iemand tot ulieden zal zeggen: zie, hier is de Christus, of daar, geloof het niet. Ziet, hij is in de woestijn, gaat niet uit. Zie, hij is in de binnenkamer, geloof het niet. Want gelijk de bliksem uitgaat van het oosten en schijnt tot het westen, alzoo zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen. Breed. Breed. Breed.

Want alwaar het doode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden. „Als de arenden op het aas, komen de valsche profeten af op hun prooi“ (a. w. 290).

Maar ze zullen niet overwinnen. Want in binnenkamers „loert“ men wel en in woestijnen „zint“ men wel. Maar de daad, die is van God. Dus is ook het koninkrijk des Heeren. En wie de aristocraat wil zijn, met Michal, wordt door Maria, Davidsdochter, veroordeeld: „Rijken heeft Hij ledig weggezonden“. Die zich de weelde van een woestijn PERMITTEERT, die is de rijkste mensch in zijn oog, doch de dwaaste in de oogen Gods.

K. S.

UIT DE SCHRIFT.

Onze Voorspraak daarboven.

Mijn kinderkens! ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige. 1 Joh. 2:1.

Wat zijn er een verlossingswaarheden, welke gij mijn ziel, wel aanneemt, maar niet beleeft.

Dit Johanneische woord wijst er u een aan. Natuurlijk geloof gij, dat Christus Zijn Middelaarswerk, hier op aarde begonnen, in den hemel voortzet.

Het is u aangeleerd — en gij brengt er niets tegen in — dat tot dat Middelaarswerk ook Zijn priesterlijk voorhinden behoort.

En gij haalt het zoo rond Hemelvaartsdag in uw gebed weleens aan, dat uw Heiland daarboven leeft om altoos voor Zijn volk te bidden.

Maar wat doet gij er mee in uw geloofspraktijk? Waartoe dringt het u?

Hoe dikwijls hebt gij er in de eenzaamheid „vat“ aan?

Wat hebt gij eraan?

Ach, laat dit woord geen woord blijven!

Het kan u in uw benauwenissen lucht geven!

Het kan u zoo wonderlijk sterk maken in uw nadering tot uw God.

Want inderdaad, het is een woord, speciaal bestemd voor de benauwde ziel.

Voor de ziel, die angstig vraagt: zou de Heere nog wel langer met mij van doen willen hebben. Johannes schrijft zoo diep: indien iemand gezondigd heeft.

En nu zult gij het wel niet zoo ondiep opnemen, als zou hij onderstellen, dat iemand voor een oogeblik, voor een tijd zonder zonde kunnen zijn.

Gij vermoedt wel, dat de apostel hier niet de

zonde in h bedreven, heeft.

Hij wijst iemand zeg hebben (1:7).

En staat. Werkt he altijd krach

Doorleef waarin de walarin gij koning en zijt over u

In zoo'n gemeensch Gij staat

volk (1:7) met God, e

Maar als hebt tot z

Wie zal gij dan ond

Gij voelt Ver van Ver van Gij staat

Maar als Als dan d

God, gekruis ook mijn c

Die heeft beden, stees ophoude.

Toen uw vergelding, als uw Voe

Hij noem niet op ver uw zonde

logische ve met teedere pen, die G

Hij hief 2 het teeken uw schuld.

En dat dankt het

Dat gij t gij dankt h

Dat gij to Vader had Hem.

Aan Zijn vierschaar

Wat heeft voor al de

Maar dat menscheijk

Daarom O mijn

gij u bepa deswege de moet dervat

gedenkt er: Vader, Jezu

Beroept dat Christus op het wer

Dan erwa ding.

Maar gij Hemelvaart

En gij sp

De Asser in de stem

steer maak ook buiteng

de strakke Synodele

boren is, — van Gods a

genade mogeheel hun door de si

te binden. Behalve

tatel heel Gelukkig

comfortabe en zich her heeft.

Zelfs ter

maal van

Een ooge

ous Konink

feest werd

een Oranje

ninklijke f

en am die